

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
 Львів, Ринки 18, II. пов.
 Конт. нощ. швед. 26.736
 Адреса теле. «Діло—Львів»
 Число телефону 566
 Рукописи редакція не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА
 в Австро-Угорщині:
 місячно . . . 3— К.
 чотирьохмісячно . . . 12—
 піврічно . . . 25—
 річно . . . 50—
 у Львові (без доставки):
 місячно . . . 4— К.
 чотирьохмісячно . . . 12—
 піврічно . . . 22—
 річно . . . 44—
 в Шимоні:
 місячно . . . 3— М.
 чотирьохмісячно . . . 10—
 річно . . . 20—
 За зміну адреси вмітати ся 50 с.

Ціна оголошень:
 Річний постійний, двомісячний або тримісячний 100 с. за лінійний сантиметр. Звичайний 1700, у розмірній лінійці 1000 або по виміру 200 с. За першу лінійку 20 с. За кожну наступну лінійку 10 с. За кожну лінійку 10 с. За кожну лінійку 10 с.
 Дані армії не повертає.
 у Львові 16 с.
 на провінції 20 с.

Видає: Видавничий Опікун «Діло».

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, дня 21. лютого 1918.

Превес левського кола в свою вчерашню назву в парламенті, вквітлену на аспектіване спроби українських земель до будучої польської держави, вліва також привіт Українській Народній Республіці.

«Matka Polska saluje ukraińską legionistkę!» — вигук невідомого польського патріота, збиваючий ніж у груди Українки наші Новаковської. Між загвою превеса польського кола і загвою того невідомого польського патріота явою як найтіснійший зв'язок. Як «поцілунок» існує як найтіснійший зв'язок «matki Polki» для української «legionistki» мав бути смертним, так привіт превеса польського кола для української держави містить в дійсності смерть для українського народу. Бо чи можлива українська держава, коли б мали бути втрачені польські претенсії до українських земель, претенсії, які обнимають не тільки Холмську, Тернопільську, але також цілу Східну Галичину і сїдняють далі через Волинь і Поділля аж до Києва й до Чорного Моря?!

Привіт превеса польського кола українській державі є поцілунком завершеною мотивацією «matki Polki saluje ukraińską legionistkę», який виступає як червоною ниткою через усі польські демонстрації проти миру в Україні. Проти чого демонструють Поляки? Проти того, що польська експансія на українській землі поставила таку означену границю української держави, проти того, що призвано українську державу як володаря тих українських земель, на які має претензію Польща. Проти кого звертається ця претензія? Проти польського уряду, проти української держави, проти української мирової делегації, проти її президента, на якого польська преса накинута як на найордінарнійший випадок і лайкає. І ще проти кого? Проти речників української державної думки тут, на спокійній українській Галицькій землі, проти українських послів і української преси.

Питання, чи може бути щирим привіт українській державі, коли рідночасно проголошують ся замах на землі української держави, коли в тих землях уст сичить злоба і виступає на законних представників української держави і носителів української державної думки?

Щож значать сей привіт, що значать заяву, що Поляки хотять згоди з українським народом? Вертаєть ся історія вперед 1848 р. в Галичині і вперед 1863 р. на закордонній Україні.

Чи не пригадують ся українською мовою вислові промови й віршовані відозви Поляків до українського народу в Галичині перед 1848 р., щоб він разом з Поляками йшов проти «спільного ворога» — Німця? І чи не пригадують ся «злові грамоти» і ключі «za wolność państwa i wolność polskich powstańców» з 1863 р., якими вони хотіли відняти український народ проти Росії за відбудоване історичної Польщі?

Той пригадують ся теперішні ключі польського, що вони намагаються з українським народом, тільки в «ворогам українського народу» — Українською Центральною Радою.

Хто знає, чи Поляки своїми заявами не хотять досягнути той самої цілі, яку хотіли досягнути перед 1848 р. в Галичині і в 1863 р. на закордонній Україні: щоб український народ не перешкодив їм у відбудованню Польщі на українських землях. З українськими провідниками, з носителями української державної думки Поляки тут в Галичині в разі чого легко дали б собі раду, — а вже вся власть у Галичині в їх руках! — ходять тільки о те, щоб український народ не повстав проти польських військ. І тому, плануючи замах на українські землі, відносять найгірші обиди на представників української держави і носителів української державної думки, виголошують ся привіт українській державі і голосуть ся згоду з українською державою. «Matka Polska saluje ukraińską legionistkę!»

Не юдин поцілунок привіт п. Геца, але повільно об'єдна і лівки в красномірних уст п. Дашинського є правдивим виголовом почувань польської душі до українського народу і його державних змагань.

Злого від Поляків не боїмо ся. Скільки могла вона, стільки зна вони наві вже наподіяли і діють кожного дня, кожної хвилини. Польський похід на українські землі ми від ніків відпираємо і — відібраємо!

Та в хвилях таких як теперішня, коли Польща збирає всі свої сили до походу на українські землі, — збирає й каже їм ждати знаку, — як страшної отруї, яка кристь ся в пишнім цвіті, мусимо берегти ся польських привітів і закликів до згоди.

Під згодою Поляки розуміють тільки по неволі нашого народу. Іх привіти можуть мати тільки одну ціль: відвернути нашу увагу від рішучого удару, який нам готують. Будьмо обережні й готові відверти удар!

«Matka Polska saluje ukraińską legionistkę!»

Українські послы в честь Севрюка.

Відень, 20 лютого 1918.

Президії українських клубів галицького й буковинського устроїли вчера в честь президента мирової делегації Ол. Севрюка прийняте в Захара. В прийнятю, на якім дав ся Севрюк в товаристві президентів обох клубів, Петрушевича і Василяка, взяли участь усі послы й вимачнійші українські громадяни.

Петрушевич в привітній промові ви словив радість, що може повитати представника Української Народної Республіки. Для України настали дні радості. Впали кайдани і український народ має власну державу. Австрійські Українці з найбільшим напруженням слідили за переговорами в Берестю, знаючи, що там рішуть ся доля України. Ми радіємо, що ми є свідками такої великої і для України рішучої історичної хвилі.

Севрюк передав зібраним привіт Ради і яказав на труднощі, з яких повстала українська держава. Кожного Українця наповняє гордістю і задоволенням згадка про той час, коли Українці Східної Галичини давали всяку поміч своїм закордонним братам. В ділі звалося Українці мають велику участь також галицькі Українці. Бесідник закінчив бажанем, щоби вдержали ся за добутки України, і тостом в честь австрійських Українців.

Нина Севрюк виїздить до Берліна.

Росія годить ся на мирові умови почвірного союзу.

(Таб.) Відень, 20. лютого 1918.

Довідуємо ся з поінформованої сторони: Рада народних комісарів прийняла постановлені почвірним союзом у Берестю умови мира без ніяких застережень. Осигнений таким чином новий взорот на споді треба завдячити виключно піднятій без вагання військової акції проти великоросійської республіки. Розуміть ся само собою, що ся військова акція, як усе, що дієть ся на фронтах, опираєть ся на порозумінню обох військових держав. Коли доси доношено тільки про марш німецьких відділів, то причина сього мира лежить тільки в тім, що годовні австро угорські бранні сили знаходять ся на підденній часті сїдного фронту. На північ від Прип'яти стоять виключно німецькі війська, також по обох богах залізничні Конель-Рівні були в ту пору тільки німецькі відділи до розпорядження. Похід наших військ є залежний від місцевого положення.

Повідомлене в німецьким парламенті.

(Вольф) Берлін, 20. лют. 1918.

Державний секретар Кільман прочитав відчас своєї внішньої промови таку іскрову телеграму большевницького правительства в Петрограді до німецького правительства:

«Рада народних комісарів є спонукана з огляду на положене заявити свою згоду і підписати мир на тих умовах, які поставили делегати почвірного союзу в Берестю. Рада народних комісарів заявляє, що відповідь на близкій умови, які поставило німецьке правительство, негайно подасть ся.

Навзаюючи до відчитана іскрової телеграми большевницького правительства, замітив д-р Кільман, що хотів би мимом сего перестерегти перед невністю, що вже тепер маємо в кишені мир в Росію. Мир в Росію буде доперва тоді, коли висохне чорнило під договором.

Мир з Великоросією і Україна.

Львів, 21. лютого 1918.

Заява большевницького правительства, про прийняте умов мира почвірного союзу втворює нове положене на Україні. Між умовами, які ставить до петроградського правительства почвірний союз, мусить знаходити ся також умова, що петроградське правительство признає берестейський договір і обов'язуєт ся шанувати цілість і суверенність Української Народної Республіки. В теперішній стадії мир між почвірним союзом і Великоросією не дасть ся иначе подумати.

Парламентарна дебата про берестейський мир.

(ТКБ) Відень, 20. лютого 1918.

На порядку деннім нинішнього засідання поставлено перше читане бюджетової провізії.

Пос Гец

з повчєня польського кола зложив огню заяву: Миром, заключеним дня 9. лютого в Берестю, відступлено значну часть польського краю, яка належала до польського Королівства і Литви, Українській Республіці. Одночасно в підступній спосіб на длаущю заступників Польщі до мирних переговорів Анектована Україною область від ніків належить безперервно до Польщі. Вона належала сюди і після відступного конгресу в 1815 р. В боротьбі проти ца-

ризму і православія земля через своє мучеництво стала ще дорожшою для Поляків, а її населене кровю і сльозами закріпило свою принадлежність до Польщі. Назвіть побідна російська реакція не посміє віділити новоутворену адміністративну область з границь польського Королівства. Що йно осередні держави мировий договором в Берестю відорвали від Польщі область землі понад десять тисяч квадратних кілометрів з мільонами польського населення.

Польське коло бажає молодій Українській Народній Республіці в цілого серця великої будучности (догадувана у Поляків) і висказує надію, що евентуальні національні спори між Українською Народною Республікою і польською державою будуть поладжені без співаучасті

третєх обстороннім порозумінєм між обома народами. (Потакуючи і олеськи у Поляків) Та берестейський мир, зроджений німецьким мілітаризмом і безсильним лукавством австрійської дипломатії, має би мелоду Українську Народну Республіку виши її волі через влючки проти польського народу прикувати до осередних держав та сотворити постійне жерело братовбийчої боротьби між Подляками і Українцями. Безпосереднім сусідством німецької держави з Україною шляхом через велику Литву мажа би бути Польща обкороєна, здалена у своїй державній і політичній силі та стати служлиним орудем Німеччини.

Таким чином потоптано право самообачення на роді і унеможливлено Полькам їх дотеперішну політику в Австрії.

Перед усім культурним людством відносимо святочний протест проти сего наміреного рабунку польської землі. Огляд на суверенність польської держави велить, щоби тільки Польща мала право рішати про край приналежний до неї.

(Притакуючи у Поляків). У свідомості наших непередбачених національних прав ми ніколи не аречемо ся нашой землі ні нашого права на незалежну польську державу, яка зедовить всі польські землі. (Оживши олеськи у Поляків).

Пос. А-р Кость Левіцький

заявив, що мир виключений почвірим союзом з Українською Народною Республікою впроді в воєнній заревоки орнею українського народу. (Голоси: Мир з Україною в першим етапом на шляху до загального мира) Через влюченє сього мира загранична політика монархії примала право самообачення українського народу на його національній території. Приймаємо се до відома з признанєм для теперішного провуду заграничної політики (Олеськи).

Через влюченє сего мира виконано першу точку нашой української національної програми.

В своїй нинішній промові протест польського кола зложив покліні українській державі в імені польського державственого представництва, зложив бажаня Українській Народній Республіці і заявив, що Поляки бажать мати з сею державою приятні відносини. Приймаємо сю вказу, хоч вона вислана на адресу Української Народної Республіки, як перший врих і вїт представників польського народу. (Олеськи). Однак не можемо дозволити водам сього, що роблять в Галичині проти Українців польські організації і шля польська управа.

Перед кількома днями то саме польське представництво видало відказу до польського народу в Австрії, в якій вразило підчерка, що перший мировий договір влючаємо коштом польського народу, кровю зродених областей Холмщини і Підляшя, безвразно прилучених до Української Республіки. („Так є“ на польських вагах. Олеськи Українців).

Мусимо в сій справі означити точно наше становище. Стоїмо безоглядно на становищі договору з 9. лютого. Договору сього не вільно змінити, він мусить бути безусловно несездезий! (Олеськи). Бесідник застерігає ся проти всякого змішуваня у внутрішній справі Української Народної Республіки. (Олеськи Українців). Маємо досить сил, щоби собою самостійно правити. (Перерване Поляків — відповіді Українців). Нашою засадою в міжнародній політиці було все не сягати до чуже добро!

Бесідник бажє спростувати виводи пресеса польського кола і заявляє, що холмська губернія є історично українська. Холм, як столиця українських королів, належав від найдавніших часів до України. Бесідник покликують ся на російську статистику з р. 1910, після якої було там 60 проц. Українців, і застерігає ся як найрішучіше проти сего, щоби Поляки мали якенебудь право до сих областей.

Далі обговорював бесідник справи внутрішньої політики. Через влученє двох національно ріжних областей Галичини східної і західної досягнули Поляки безоглядний вплив в краю і в державі. Український нарід стремить в Австрії до забезпеченя собі не прав меншости в області польської державности, але до основного усунєня накиненого йому польського панованя.

Свобода народів в Австрії вимагає засадничой переміни державного ладу в дусі самоу права. Включенє мира з Україною вплине на відносини в Галичині. Східна Галичина не може на далі остати в дотеперішній праводержавній формі. Не лишать ся ніщо інше, як поділ Галичини на українську і польську. Коли австрійська політика схоче аректи ся українського народу, то Українці бажать собі прилученя до Української Республіки. Як ні, то Українці домагають ся воділу Галичини під

правно державним оглядом на область українську і польську. Українці хотять бути панями в своїй землі!

Становище Чехів

Пос. Вінтер заявляє, що Чехи признають Українцям право самообачення і їх повну державну незалежність та спори за границі повинні бути полагоджувані безпосередно між Польщею і Україною без інтервенції третого.

Паня Саврина в льозі дипломатів.

Підчас промови пос. Вінтєра прийшло до буржних сцен з приводу появи українського делегата в льозі дипломатів.

Пос. Совкуп став кричати: „Ви заклучили мир в Севрюком, двайцятлітнім хлопцем. Чого приїхав він тепер до Відня? Се є обман“.

Пос. Сінгалевич: Стидайте ся, так говорять соціалний демократ.

Пос. Трильовський: Ви обиджляєте націю.

Пос. Дашицький

заявляє, що переговори в Берестю виявили неможливість дійсного мира між імперялістичним мілітаризмом і соціально революційним рухом. Даремно відкликав ся Троцький до духа німецької революції. Замість революційних баталіонів пішли вперед жовніри Лінзінгена. Севрюк став тим, чим він є нині, силою німецьких жовніврів. (Протести в Україні). Найбільші мілітарні держави Європи уступили перед Україною тому, щоби нацькувати проти себе народи. Опір Берліна спричинив відсутність польських делегатів в Берестю. Чи се не є найбільшим легковаженєм прав народів. Чи панове Україні є за таким легковаженєм та хочуть стати beat possidentes?

Коли польській державі відорвано українські часті, то льогічно треба би українські області Австро-Угорщини прилучити до України. В Пруссії називають ся домаганє автономії для Познанщини нездійсненою мрією. Се виявляє всю брехливість німецького права самообачення. Три і пів року потішало ся Поляків австропольською розвязкою. Першим, що зивечив довіре польського народу до Австрії та признав рішенє польського питання Німеччині, є гр. Чернін, а мир в Берестю є початком великого, невиданого досі національного руху. Пос. Да-

шицький кічуть заявою, що Поляки не мають в боротьбі за ведименє і незалежність своєї вітчизни. Коли міністер заграничних справ хоче розбурхати гнів народу, то з того мажа вийти, що сирани народів мажа треба заявувати в інтересах династії.

Д-р Адаш

вказує на Іскрову телеграму російському правительству і висловлює бажанє, щоби німецьке правительтво й тепер не утворювало своїх давних умов і щоби воно не утворювало у внутрішній справі народів Росії. В справі між Росією і Україною. Бесідник закликає правительство зняти ся поворотом нашіх сил з Росії і заявляє, що розуміє ся, щоби бою, що соціал демократи не будуть грати за бюджетовою провізорією, бо вони мають охоти стягнути на себе політичну відповідальність за сю війну. Далі вказує на ших відносини в Австрії вже найдецька спільна формула, яка признає самостійність усіх народів і все таки уможливає самостійні справи спільне позитив. Висновок магаєт ся обидванє занєсеня амлітаризму в воєнних областях.

Промовляли ще пп. Голь і Вагнер, чім перервано засіданє.

Президент української мирової делегации (лямент).

Відень, 20. лютого 1918.

На нинішнім засіданю Палати посольства явив ся в льозі дипломатів президент української мирової делегации Севрюк в товаристві п. Василька. Більшість послів його вказує негайно закликать чеський соціал демократ Совкуп: „Що робить тут Севрюк, соціал демократий хлопчина? Геть з ним! Се скандальна річати мир з таким молодим хлопцем! Севрюк не знав, що саме кликнув Совкуп, бавом покинув льозу дипломатів, щоби жити візиту президентови Троцькому. Чеські послы відперли оклик п. Сукупа, вказав на се, що Севрюк заклучив мир як президент Української Народної Республіки, а він не має в тим нічого спільного. Віспростав Тусар (чеський с.д.), який промовив в імен, завівав п. Совкупа до порядку.

Що дієть ся на Україні.

Чи большевики вдержать оя? — Як вони перейшли в дикоту Тетяни Змищенє Лаври. — Збезчещенє печери Нестора. — Розстріленє митрополита — Большевицькі війска. — З Холмщини й Підляшя. — Українська діяльність і польське агітація. — Перехід Холмщини під укр. Ц. Ради. — Побіда під Луцьком.

Львів, 21. лютого 1918

Приїхав до Львова молодий студент харківського університету, що був також на Підляшю, й приніс такі вісти на основі авторсьї й розмов з начітними свідками останніх подій:

Передовсім слід успокоїти українське населєнє в Австрії, котре, як замітити я по дорозі, дуже затрівожене перемоєю російських большевиків. Та перемога рішучо хамленя. Правда, большевикам страшенно нищать Україну і не сльняють ся перед нічим, ніжеять навіть історичні пам'ятки України. По занятю Києва вони не тільки розстріляли п. м. українського патріота митрополита Олексія, але й знищили Печерську Лавру, повитягали з гробниць ноці й кибуди в Дніпро, збезчестили печеру укр дітениця Нестора, чого не доконали навіть Татары. Вони безоглядно нищать городи й землі України, грабують до тла українські села. Але якраз таке їх поведєнє примесе їм немалу загубль. Українське населєнє, бачучи наглядно, на чім у них помагає соціална революція, відвертаєт ся від большевиків зовсім. Я зустрічав по дорозі численні депутації селянства, що йшли на сю сторону окопів в праською: „Прийдіть і совість нас в большевицьких рух“.

Знищенє України Німцями нема причини боят ся, бо Німці мають обєднати тільки разом з українськими війсками залізничні шляхи та важніші точки. Весь широкій український край останє в управі Українців. Наші сили по науці, яку дали їм большевики, упорядкують ся тепер скоро. Та страшна наука була наша навіть потрібна. З другої знов сторони большевицька руїна не обєднала все України, тільки полосу біля залізниць. Большевики сльдяні тепер, зобрати ся з України під умовою, щоби Росія відступила Укріюма донський басейн, де є вугіль. Як уложать ся ті спрази, ще не знаєт, але одна річ певна: що большевики не вдержать ся їх. Червона армія стоїть на уривках великих ровбишаньких бунд і властивой армії вони не мають. Се найліше видно до таких картинях: іде залізницею большевицький смелон, заосмотрєний в укрюк оружє. Сядаєт полизивалы вікна в новах і кл. порозважували

ся на сидженях і виговорюють на „буржуазі до якої числять усіх, кого можна збити, будь обрабувати, розумієть ся, селян та В тім кричить один: „Товариші! Чи ви вдержати поїзд й обрабити буржуазі селян? Показує якась село. Всі кричать: „Зіп'яніні!“ Поїзд вдержують і йдуть грабувати, тому ідуть даліше. По дорозі як тільки доносить їм хтось, що германці або польські большевицькі окопи. „Товариші! Чи ви вїзати на фронт, проти киятого германця? Іде давати свободу?“ Ніхто не відповідає, ідє австрєтєт.

Так виглядає значна часть їх „червоної війни“. Розумієть ся не дуже. Є в ній фронт. Тому легковажити їх не треба, як Українці си робили.

На Підляшю й Поліно зовсім іжакотина. Тут спокій. Правда, польські класичні агітатори пробували агитаторити, що прилучене сих земель до України протгайдамаччину. Лучали ся й такі видалі (близко біля Парчева), що латинський кресті в проповідниць кричить, показують Українців в першого поляку Запорозького в національній одязі: „Ось Іскаріот Юда, що злучив гайдамаччину!“ Одначе народ, який в ської віри, мимом всеї агітації в задоволенє нив вістку про прилученє тих земель до України. Особливо радуєть ся мужики, бо знали, що в українській державі ділати відносини між селяни і то без грошей. Народ сльдений і говорять отверто, що не хоче вступити про панську Польщу, бо в Україні будєт не помагає навіть те, що панські агітатори кують мужикам, що Україна поруїть, а в твєх всіх важке до тюрми.

Багато причинило ся до осікочення селян на Підляшю, Поліно і ті часті Волині, трає під німецькою управою, заськопанєт 150 народних шкіл (в них учить ся по 6 тисяч дітєв) Крім того урядкують в кождій школі вечірні курси зі словесної і музичної, а по неділях вечірні і танцювальні Жиди дуже рідко приїхали зіску

